

Terminologie a praxe v závěru života na intenzivní péči: výsledky studie PEOpLE-C19

MUDr. Tereza Prokopová

- Neoddělitelná součást ICU péče
- Komplexní péče o pacienta v závěru života
- End-of-life care is the term used to describe the support and medical care given during the time surrounding death.

<https://www.nia.nih.gov/health/providing-comfort-end-life>

„Nemám ze smrti ani trochu strach. Řekl bych, že ho má jen málokdo. Všichni se spíš bojí toho, co by je mohlo očekávat v letech či měsících před ní.“

— Terry Pratchett anglický spisovatel 1948 - 2015

„Ať má člověk strach ze smrti nebo nemá, těžko se s ní smiřuje.“

— Ernest Hemingway, kniha *Komu zvoní hrana*

DOPORUČENÍ PŘEDSTAVENSTVA ČLK č. 1/2010

**k postupu při rozhodování o změně léčby intenzivní na léčbu paliativní u pacientů
v terminálním stavu, kteří nejsou schopni vyjádřit svou vůli**

INTENZIVNÍ MEDICÍNA

PŮVODNÍ PRÁCE

**Postoj lékařů ARO/JIP k otázkám omezení rozsahu
poskytované léčby u nemocných v intenzivní péči –
národní studie**

Pařízková R.¹, Černý V.¹, Cvachovec K.², Novák I.³, Šrámek V.⁴, Nalos D.⁵

¹Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny UK v Praze, LF v Hradci Králové a Fakultní nemocnice Hradec Králové

²Anesteziologicko-resuscitační klinika 2. LF UK a Fakultní nemocnice v Motole, Praha

³I. interní klinika UK v Praze, LF a Fakultní nemocnice, Plzeň

⁴Anesteziologicko-resuscitační klinika LF Masarykovy univerzity a Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně

⁵Anesteziologicko-resuscitační oddělení, Masarykova nemocnice, Ústí nad Labem

- COVID-19 pandemie
- Zvýraznění potřeby péče v závěru života
- Akutní rozšíření týmů, které ji poskytovaly
- Suspektní morální distres ošetřujícího personálu
- Snaha o objektivizaci podezření

- Vytvořen on-line dotazník
- Použita Delphi metoda
- Rozesláno členům odborných společností
- K distribuci použity sociální sítě
- Otevřeno 16. 6. 2021 - 16. 9. 2021
- Dotazník dokončilo 313 zdravotníků

- Praxe péče v závěru života
- Terminologie péče v závěru života
- Morální distress zdravotníků
- Faktory vedoucí k morálnímu distresu

› [Crit Care](#). 2022 Jul 19;26(1):221. doi: 10.1186/s13054-022-04066-1.

Palliative care practice and moral distress during COVID-19 pandemic (PEOpLE-C19 study): a national, cross-sectional study in intensive care units in the Czech Republic

Tereza Prokopová ^{# 1 2}, Jan Hudec ^{# 1 2}, Kamil Vrbica ¹, Jan Stašek ¹, Andrea Pokorná ^{3 4 5}, Petr Štourač ^{2 6}, Kateřina Rusinová ⁷, Paulína Kerpnerová ⁸, Radka Štěpánová ⁹, Adam Svobodník ⁹, Jan Maláška ^{10 11}, RIPE-ICU study group

Collaborators, Affiliations [+](#) expand

PMID: 35854318 PMID: [PMC9294824](#) DOI: [10.1186/s13054-022-04066-1](#)

[Free PMC article](#)

Terminologie péče v závěru života

Pořadí odpovědi	Odpověď
1	marná léčba, nevede k uzdravení pacienta
2	Nerozšiřování terapie
3	Pokračování zavedené léčby, plná léčba
4	Nerozšiřovaná terapie,
5	nerozšiřování péče
6	symptomatická terapie, zadržaná terapie
7	Soucitná péče
8	Podpůrná terapie
9	V domácím hospici je léčba jedna, řekla bych. Když to rodina nezvládá sama, prostě tam sestra vyjede.
10	nic
11	Používáme několik termínů z vyjmenovaných, záleží na lékaři jak péči pojmenuje u konkrétního pacienta
12	Zadržaná terapie
13	Nenavyšování další terapie a orgánové podpory

Praxe péče v závěru života mimo COVID-19

	Výsledky (N = 313)			
Management podpůrné terapie a orgánové podpory, n(%)	upravujeme dle symptomů	nasazujeme/ navyšujeme paušálně (i bez symptomů)	vysazujeme paušálně	nevím
opioidní analgetika*	231 (73.8)	61 (19.5)	1 (0.3)	7 (2.2)
sedativa*	241 (77.0)	30 (9.6)	12 (3.8)	12 (3.8)
nutrice - enterální*	181 (57.8)	55 (17.6)	54 (17.3)	11 (3.5)
nutrice - parenterální*	143 (45.7)	22 (7.0)	112 (35.8)	17 (5.4)
hydratace - parenterální*	190 (60.7)	87 (27.8)	13 (4.2)	8 (2.6)
hydratace - enterální*	185 (59.1)	60 (19.2)	36 (11.5)	14 (4.5)
respirační terapie*	225 (71.9)	53 (17.0)	16 (5.1)	7 (2.2)
ošetřovatelské postupy*	191 (61.0)	100 (32.0)	6 (1.9)	6 (1.9)

* opioidní/opiátová analgezie (morphin, fentanyl, sufentanyl); sedace (propofol, dexmedetomidin, midazolam);
nutrice - enterální (per os nebo sondová nutrice); nutrice - parenterální (plná či doplňková); hydratace - parenterální (krystaloidy
včetně např. glukózy 5%); hydratace - enterální (per os, do sondy, PEG); respirační terapie (odsávání z dýchacích cest,
mukolytika, inhalační léky); ošetřovatelské postupy (polohování, hygiena, péče o rány)
Zkratky: COVID-19=onemocnění koronavirem; PEG=perkutánní endoskopická gastrostomie

Praxe péče v závěru života mimo COVID-19

	Výsledky (N = 313)			
Management podpůrné terapie a orgánové podpory, n(%)	upravujeme dle symptomů	nasazujeme/ navyšujeme paušálně (i bez symptomů)	vysazujeme paušálně	nevím
opioidní analgetika*	231 (73.8)	61 (19.5)	1 (0.3)	7 (2.2)
sedativa*	241 (77.0)	30 (9.6)	12 (3.8)	12 (3.8)
nutrice - enterální*	181 (57.8)	55 (17.6)	54 (17.3)	11 (3.5)
nutrice - parenterální*	143 (45.7)	22 (7.0)	112 (35.8)	17 (5.4)
hydratace - parenterální*	190 (60.7)	87 (27.8)	13 (4.2)	8 (2.6)
hydratace - enterální*	185 (59.1)	60 (19.2)	36 (11.5)	14 (4.5)
respirační terapie*	225 (71.9)	53 (17.0)	16 (5.1)	7 (2.2)
ošetřovatelské postupy*	191 (61.0)	100 (32.0)	6 (1.9)	6 (1.9)

* opioidní/opiátová analgezie (morphin, fentanyl, sufentanyl); sedace (propofol, dexmedetomidin, midazolam);
nutrice - enterální (per os nebo sondová nutrice); nutrice - parenterální (plná či doplňková); hydratace - parenterální (krystaloidy
včetně např. glukózy 5%); hydratace - enterální (per os, do sondy, PEG); respirační terapie (odsávání z dýchacích cest,
mukolytika, inhalační léky); ošetřovatelské postupy (polohování, hygiena, péče o rány)

Zkratky: COVID-19=onemocnění koronavirem; PEG=perkutánní endoskopická gastrostomie

Praxe péče v závěru života mimo COVID-19

Výsledky
(N = 313)

Management podpůrné terapie a orgánové podpory, n(%)

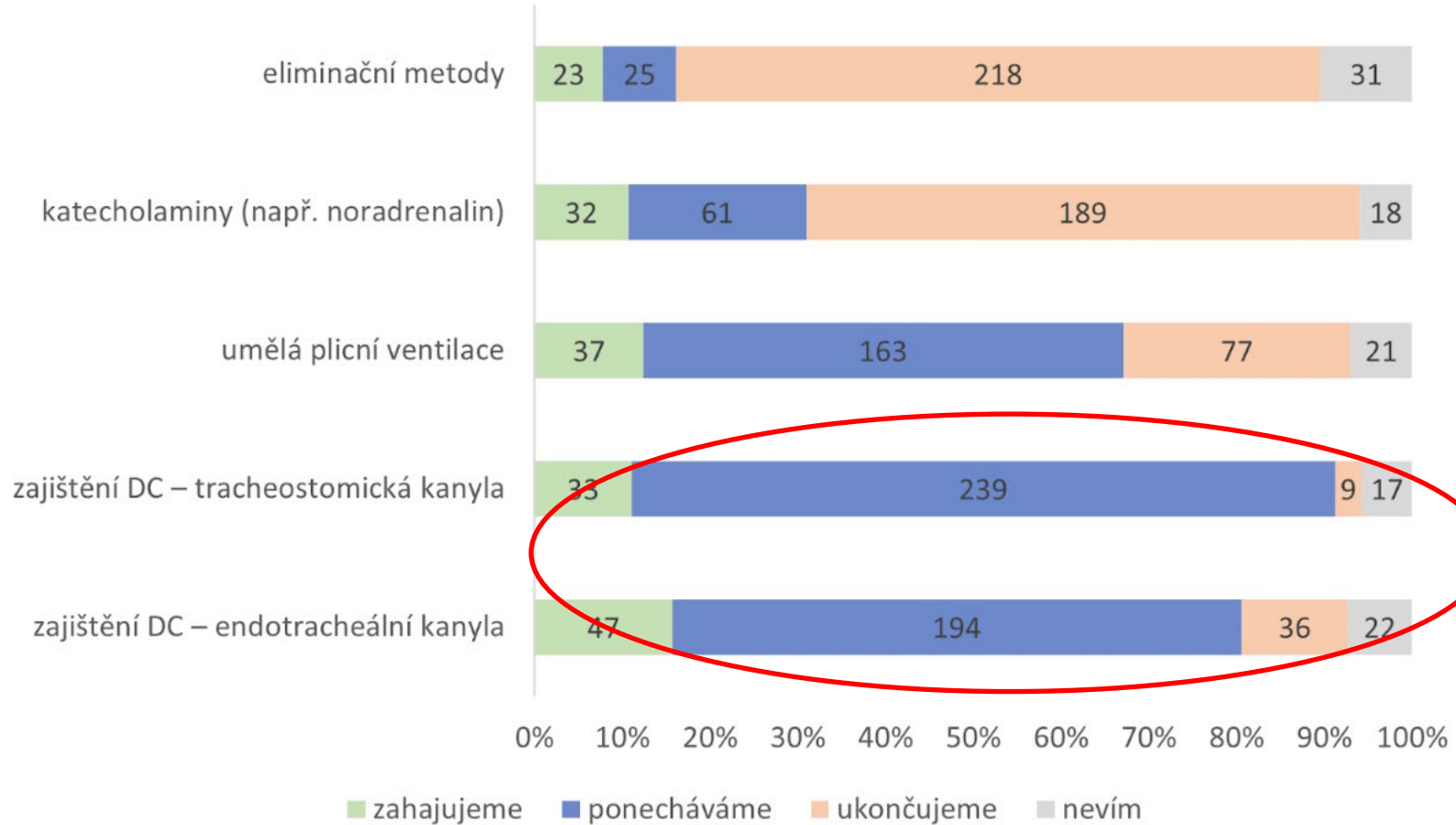
	upravujeme dle symptomů	nasazujeme/ navyšujeme paušálně (i bez symptomů)	vysazujeme paušálně	nevím
opioidní analgetika*	231 (73.8)	61 (19.5)	1 (0.3)	7 (2.2)
sedativa*	241 (77.0)	30 (9.6)	12 (3.8)	12 (3.8)
nutrice - enterální*	181 (57.8)	55 (17.6)	54 (17.3)	11 (3.5)
nutrice - parenterální*	143 (45.7)	22 (7.0)	112 (35.8)	17 (5.4)
hydratace - parenterální*	190 (60.7)	87 (27.8)	13 (4.2)	8 (2.6)
hydratace - enterální*	185 (59.1)	60 (19.2)	36 (11.5)	14 (4.5)
respirační terapie*	225 (71.9)	53 (17.0)	16 (5.1)	7 (2.2)
ošetřovatelské postupy*	191 (61.0)	100 (32.0)	6 (1.9)	6 (1.9)

* opioidní/opiátová analgezie (morphin, fentanyl, sufentanyl); sedace (propofol, dexmedetomidin, midazolam);
nutrice - enterální (per os nebo sondová nutrice); nutrice - parenterální (plná či doplňková); hydratace - parenterální (krystaloidy
včetně např. glukózy 5%); hydratace - enterální (per os, do sondy, PEG); respirační terapie (odsávání z dýchacích cest,
mukolytika, inhalační léky); ošetřovatelské postupy (polohování, hygiena, péče o rány)

Zkratky: COVID-19=onemocnění koronavirem; PEG=perkutánní endoskopická gastrostomie

Management orgánové podpory

Výzkumná iniciativa pro paliativní medicínu a etiku v intenzivní péči

Research Initiative in Palliative Care and Ethics
in ICU (RIPE-ICU)

DĚKUJI ZA POZORNOST

